

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 170/5
Podgorica, 08.03.2018. godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po prigovoru gospodina Radomana Rakčevića iz Podgorice (zaveden kod Agencije pod brojem 02-170 od 05.02.2018. godine), direktor Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Privrednom društvu „Televizija Vijesti“ d.o.o. iz Podgorice, emiteru televizijskog programa „Televizija Vijesti“, izriče se **upozorenje** kao upravno-nadzorna mjera **jer je** tokom emisije „Za volanom“, dana 04. februara 2018. godine, u terminu od 16:48:08 do 17:21:24 sati, emitovao komercijalne audiovizuelne komunikacije koja nije bila jasno prepoznatljiva.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog kršenja obaveze da telepromocija, kao vid oglašavanja, odnosno komercijalne audiovizuelne komunikacije, mora biti jasno prepoznatljiva, što je propisano članom 88 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 37 stav 1 i 53 stav 2 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 36/11).
3. Nalaže se privrednom društvu „Televizija Vijesti“ d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „Televizija Vijesti“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privredno društvo „Televizija Vijesti“ d.o.o. iz Podgorice je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru televizijskog programa „Televizija Vijesti“ i emisije „Za volanom“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:
„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru „Televizija Vijesti“ upozorenje zbog emitovanja oglašavanja koje nije bilo jasno prepoznatljivo u okviru emisije „Za volanom“, dana 04. Februara 2018. godine“.
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.ardca.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Dana 05. februara 2018. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) dostavljen je prigovor gospodina Radomana Rakčevića iz Podgorice, na rad privrednog društva „Televizija Vijesti“ d.o.o. Podgorica (u daljem tekstu: emiter), emitera televizijskog programa „Televizija Vijesti“, (zaveden kod Agencije pod br. 02-170 od 05.02.2018.g.).

Predmetni prigovor se odnosi na emisiju „Za volanom“ emitovanu 04. februara 2018. godine u 17:00h. Po mišljenju podnosioca prigovora, „u toku emisije 'Za volanom' emiter je napravio prekršaj i klasično prikriveno oglašavanje za promociju kompanije 'Voli motors' i promociju modela BMW X3 sa jasno prikazanim elementima telepromocije i cijene kod ovlašćenog prodavca“, pri čemu prema navodima iz prigovora „emiter nije prikazao jasnu oznaku telepromocije“.

Polazeći od navedenog, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima i Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: Pravilnik).

Po tom osnovu, Sektor za monitoring Agencije je nakon uvida u snimak emitovanih programskih sadržaja emitera sačinio nalaz dana 05.02.2018. godine (akt broj 05-170/1 od 05.02.2018.god.).

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona o elektronskim medijima i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja činjenice da li je emitovanjem spornog sadržaja došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje br. O-TV-K-19, Agencija je privrednom društvu „Televizija Vijesti“ d.o.o. Podgorica dostavila predmetni prigovor, sa nalazom Sektora za monitoring i zatražila da u roku od sedam dana od dana prijema zahtjeva, dostavi pisano izjašnjenje na date navode (akti broj 02-170/2 od 07.02.2018.god. i 02-170/3 od 08.02.2018.god.).

Dana 15.02.2018. godine, emiter je dostavio Agenciji pisano izjašnjenje (akt zaveden kod Agencije pod br. 02-170/4 od 15.02.2018. god.) u kojem navodi da „je emisija 'Za volanom' autorska emisija novinara Saše Markovića, koja se na kanalu 'Televizije Vijesti' emituje po osnovu ugovora o poslovnoj saradnji zaključenog između emitera i autora u cilju saradnje na realizaciji i emitovanju televizijskog programskog sadržaja“.

Emiter ističe da „prilog emitovan u okviru emisije o automobilizmu u trajanju od 3 minuta i 23 sekunde nije imao za cilj predstavljanje, ni oglašavanje ovlašćenog zastupnika kompanije BMW za Crnu Goru, niti prezentovanje modela koji su u ponudi i njihove cijene u komercijalne svrhe, tako da se predmetni prilog ne može smatrati vidom prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije plasirane auditorijumu sa namjerom da se ostvari novčana nadoknada ili slična protivusluga za uzvrat“.

U nastavku emiter ukazuje da „nije sporno da je kod premijernog emitovanja emisije 'Za volanom' dana 04.02.2018. godine izostala jasna grafička naznaka u skladu sa standardima koje predviđaju Zakon i Pravilnik. Međutim, u konkretnom nije riječ o telepromociji i obmanjivanju gledalaca, već o očiglednom propustu na šta ukazuje i izjašnjenje autora emisije, koje dostavlja uz izjašnjenje, čime se iscrpljuje svaka navodna namjera već se radi o tehničkoj grešci koja nije napravljena namjerno“.

Emiter u izjašnjenju posebno ističe da njegove navode „potvrđuje činjenica da je sporni prilog, dana 05.02.2018. godine, emitovan u okviru 'Jutarnjeg programa', kojom prilikom je omaška ispravljena, tako da se iz emitovanog sadržaja mogla jasno izdvojiti grafička naznaka da je u pitanju vid komercijalne AV komunikacije“. Pored toga, kako se u izjašnjenju navodi, „greška pričinjena u toku premijernog emitovanja emisije 'Za volanom' ispravljena je na isti način i dana 10.02.2018. godine, kada je na kanalu 'Televizije Vijesti', prema redovnoj programskoj šemi emitovana repriza ove emisije“.

Na kraju, emiter predlaže da „Agencija za elektronske medije konstatuje da je "Televizija Vijesti" ...izvršila ispravku pričinjenog propusta...i odbije prigovore gledalaca kao činjenično i materijalnopravno neutemeljene“.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- televizijsko oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kojeg oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod, uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 14 Zakona);
- prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 15 Zakona).

- telepromocija predstavlja oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga (član 4 st. 1 tačka m. Pravilnika).
- članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije.
- članom 88 Zakona predviđeno je da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: televizijskog i radijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda.
- članom 53 stav 2 Pravilnika je određeno da se na telepromociju, na odgovarajući način, primjenjuju odredbe ovog Pravilnika koje se odnose na raspored i trajanje oglašavanja i telešopinga.

Na osnovu uvida u snimke emitovanih sadržaja, može se konstatovati sljedeće:

1. Dana 4. februara 2018. godine, u okviru emisije o automobilizmu „Za volanom“, u terminu od 16:48:08 do 17:21:24 sati (33 minuta 16 sekundi), emitovan je prilog u terminu od 16:59:30 do 17:02:53 sati (3 minuta 23 sekunde) u vezi sa predstavljanjem automobila treće generacije modela BMW X3 u salonu ovlašćenog zastupnika BMW automobila za Crnu Goru „Voli motors“ d.o.o.
2. Tokom emitovanja priloga, na ekranu nije bilo vidljivo grafičko obavještenje da je u pitanju komercijalna AV komunikacija (plaćeni termin, telepromocija i sl.).

U nastavku je dat transkript emitovanog programskog sadržaja koji je predmet prigovora:

Novinarski tekst (OFF): „Ovlašćeni zastupnik BMW-a kompanija 'Voli motors' predstavio je u svom salonu treću generaciju modela X3. Najuspješniji X model se pojavio na tržištu 2003 godine i od tada do danas prodato je više od milion i po primjeraka. Novi model svojim naglašenim „off-road“ karakterom i tehnologija ima dobre šanse da nastavi uspješnu priču.“

Vladan Spasojević, izvršni direktor „Voli motors-a“: „Vozilo neodoljivo podsjeća na ostale aktuelne modele iz naše „Game“, a prije svega mislim na BMW seriju pet, sa kojom dijeli mnoga tehnička rješenja i inovacije. Skladne proporcije, snažne konture, naglasak na širokom prednjem i zadnjem dijelu, svi zajedno daju jednu moćnu pojavu.“

Novinarski tekst (OFF): „Prednji dio krasi nova, veća maska, prednji branik je re-dizajniran, ima veće usise, a okrugla svijetla za maglu su zamjenjena trakastim led svijetlima. Koeficijent aerodinamike novog modela je najmanji u klasi i iznosi 0,29.“

Vladan Spasojević, izvršni direktor „Voli motors-a“: „Zbog većeg korišćenja aluminijuma u proizvodnji novog modela X3, težina vozila je smanjena za 55 kg.“

Novinarski tekst (OFF): „Silueta je izdužena i elegantnija, zahvaljujući dužini većoj od 5 cm koja je otišla na međuosovinsko rastojanje.“

Vladan Spasojević, izvršni direktor „Voli motors-a“: „I upravo ovo povećanje spoljašnjih dimenzija, dovelo je do većeg komfora putnika na zadnjoj klupi, jer sada oni imaju više prostora za noge.“

Novinarski tekst (OFF): „Izmjene na zadnjem dijelu obuhvataju trodimenzionalna led svijetla u obliku slova L, koja daju dinamičniji izgled. Promijenjena su i vrata prtljažnika i zadnji branik. Tu su sada dvije izduvne cijevi, a prvi put jedan X model ima zadnji krovni spojler. Materijali u unutrašnjosti su dosta kvalitetni, a dizajn komandne table je poprilično izmijenjen, što se odmah vidi na volanu, instrument tabli i centralnoj konzoli.“

Vladan Spasojević, izvršni direktor „Voli motors-a“: „Potpuno je promijenjena centralna konzola, koja sada izgleda mnogo modernije i atraktivnije i displej koji se nekada ugrađivao u centralnu konzolu sad stoji na vrh centralne konzole.“

Novinarski tekst (OFF): „BMW je u novi X3 ubacio mnogo tehnologija iz svojih ostalih modela. Jedna od najatraktivnijih je pomoć u vožnji 'driving assistant plus', koja omogućava

da vozilo upravlja umijesto Vas, da prati bijelu liniju i da održava rastojanje. X3 će, u početku, da bude dostupan sa dva dizel i dva benzinska motora. Benzinci su od 252 do 340 konjskih snaga, a dizelaši 190 i 256 konja."

Vladan Spasojević, izvršni direktor „Voli motors-a“: *„Startna cijena za novi BMW X3, sa 20 dizel agregatom, sa 190 konjskih snaga, koji je, otprilike, najatraktivniji na naše tržište, kreće od 44.690 eura.“*

Novinarski tekst (OFF): *„Iako se na prvi pogled čini da je cijena nešto viša nego kod prethodnog modela, zapravo je ona podignuta samo za opremu koja je sada standard. Tu spadaju osmostepeni automatski mjenjač, automatska klima, automatsko otvaranje prtljažnika i osamnaestoinčne aluminijumske felge.“*

3. Zakonom je propisano da je prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu. Prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije su zabranjene saglasno članu 85 stav 1 Zakona.
4. Za predmetni prog se može naći uredničko opravdanje za predstavljanje novog modela određene marke automobila, te bi se on mogao posmatrati u formi novinarskog priloga o novom modelu automobila BMW. Ipak, on sadrži jasne promotivne poruke lica u čijoj ponudi se nalaze vozila marke čiji je on zastupnik, kao i konkretno vozilo koje je predstavljeno (*„Ovlašćeni zastupnik BMW-a, kompanija 'Voli motors', predstavio je u svom salonu treću generaciju modela X3“*). Ne dovodeći u pitanje pravo emitera da, u formi novinarskog priloga, obavijeste gledaoce o karakteristikama novog modela, predmetni prilog se nedvosmisleno može smatrati oglašavanjem, odnosno telepromocijom u toku emisije / programa. Jer, u njemu značajnu ulogu imaju informacije od značaja za samo određenu marku odnosno seriju vozila te marke, kao i dostupnosti i cijeni pojedinih modela vozila na tržištu (*„Ovlašćeni zastupnik BMW-a, kompanija 'Voli motors', predstavio je u svom salonu treću generaciju modela X3. Najuspješniji X model se pojavio na tržištu 2003. godine i od tada do danas prodato je više od milion i po primjeraka. Novi model svojim naglašenim 'off-road' karakterom i tehnologija ima dobre šanse da nastavi uspješnu priču". ... „BMW je u novi X3 ubacio mnogo tehnologija iz svojih ostalih modela. Jedna od najatraktivnijih je pomoć u vožnji 'driving assistant plus', koja omogućava da vozilo upravlja umijesto Vas, da prati bijelu liniju i da održava rastojanje. X3 će, u početku, da bude dostupan sa dva dizel i dva benzinska motora. Benzinci su od 252 do 340 konjskih snaga, a dizelaši 190 i 256 konja." ... „Startna cijena za novi BMW X3, sa 20 dizel agregatom, sa 190 konjskih snaga, koji je, otprilike, najatraktivniji na naše tržište, kreće od 44.690 eura.“*).
5. S obzirom da se postojanje prikrivenog oglašavanja sagledava kroz prisustvo promotivnog elementa u cilju dovođenja gledalaca u zabludu i posebno postojanje finansijske nadoknade, može se zaključiti da se u predmetnom slučaju ne radi o ovom vidu kršenja standarda o oglašavanju već propustu emitera da telepromociju jasno označi i odvoji je od ostalog dijela programa.
6. Uzimajući u obzir sadržinu analiziranog sadržaja i izjašnjenje emitera, može se zaključiti da je riječ o telepromociji, kao vidu oglašavanja odnosno komercijalne audiovizuelne komunikacije koja nije bila jasno označena i na taj način prepoznatljiva (kao što je propisano članom 88 Zakona). U izjašnjenju se navodi da prilog nije imao za cilj prikriveno oglašavanje sa namjerom da se ostvari novčana nadoknada, *„već se radi o tehničkoj grešci koja nije napravljena namjerno“*. U prilog tome govori, kako se ističe u izkašnjenju, i to što je *„sporni prilog, dana 05.02.2018. godine, emitovan u okviru 'Jutarnjeg programa', kojom prilikom je omaška ispravljena, tako da se iz emitovanog sadržaja mogla jasno izdvojiti grafička naznaka da je u pitanju vid komercijalne AV komunikacije“*, a učinjena greška je ispravljena *„i dana 10.02.2018. godine, kada je na kanalu 'Televizije*

Vijesti, prema redovnoj programskoj šemi emitovana repriza ove emisije". Činjenica da je oglašavanje koje nije bilo jasno prepoznatljivo emitovano greškom, koja je ispravljena prilikom kasnijeg emitovanja priloga, u ovom slučaju je olakšavajuća okolnost, koja, ipak, ne oslobađa emitera od odgovornosti za kršenje obaveze da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva.

Može se zaključiti da je emitovanjem predmetnih sadržaja emiter prekršio obavezu da telepromocija, kao vid oglašavanja, odnosno komercijalne audiovizuelne komunikacije, mora biti jasno prepoznatljiva. Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-19 od 21.07.2011. godine emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da emiter objavljivanjem programskog sadržaja prekršio član 88 stav 1 Zakona i 53 stav 2 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Televizija Vijesti“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Privrednom društvu „Televizija Vijesti“ d.o.o. iz Podgorice je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „Televizija Vijesti“ d.o.o.
- Gospodin Radoman Rakčević, podnosilac prigovora
- Arhiva

DIREKTOR
Abaz Bel Džafić

